

Spis treści

Przedmowa	XI
Wykaz skrótów	XIII
A. Tekst ustawy	1
Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1946 r. (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)	3
B. Komentarz	49
Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1946 r. (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)	51
Tytuł I. Małżeństwo	52
Dział I. Zawarcie małżeństwa	52
Art. 1. Przesłanki	52
Art. 2. Ustalenie nieistnienia małżeństwa	57
Art. 3. Dokumenty przedślubne	60
Art. 4. Okres oczekiwania	64
Art. 4 ¹ . Zaświadczenie	65
Art. 5. Odmowa	66
Art. 6. Pełnomocnictwo	67
Art. 7. Forma zawarcia; oświadczenia	70
Art. 8. Obowiązki duchownego	71
Art. 9. Wyjątkowe sytuacje	74
Art. 10. Wiek	75
Art. 11. Ubezpieczeniowość całkowite	77
Art. 12. Choroba psychiczna	78
Art. 13. Bigamia	86
Art. 14. Pokrewieństwo i powinowactwo	90
Art. 15. Przystosowanie	93
Art. 15 ¹ . Wady oświadczenia	94
Art. 16. Wadliwe pełnomocnictwo	97
Art. 17. Unieważnienie małżeństwa	98
Art. 18. Rozwinięcie	100
Art. 19. Rozwinięcie	101
Art. 20. Zła wiara małżonka	102
Art. 21. Skutki unieważnienia	103
Art. 22. Legitymacja prokuratora	105
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków	106
Art. 23. Zasady	106
Art. 24. Rozstrzyganie o sprawach rodziny	111
Art. 25. Nazwiska małżonków	115
Art. 26. (<i>uchylony</i>)	116

Art. 27. Zaspokajanie potrzeb rodziny	117
Art. 28. Nakaz wypłaty wynagrodzenia	123
Art. 28 ¹ . Uprawnienie do korzystania z mieszkania	127
Art. 29. Wzajemna reprezentacja	129
Art. 30. Solidarna odpowiedzialność	130
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe	131
Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy	131
Art. 31. Pojęcie	131
Art. 32. (<i>uchylony</i>)	157
Art. 33. Majątek osobisty	157
Art. 34. Rozszerzenie	171
Art. 34 ¹ . Zakres uprawnienia do współposiadania rzeczy	172
Art. 35. Charakter prawny wspólności	175
Art. 36. Zarząd majątkiem wspólnym	180
Art. 36 ¹ . Sprzeciw wobec czynności przekraczających zwykły zarząd	188
Art. 37. Zgoda małżonka	194
Art. 38. Ochrona osób trzecich	205
Art. 39. Zastępcze zezwolenie sądu	207
Art. 40. Pozbawienie zarządu	208
Art. 41. Uprawnienia wierzyciela	211
Art. 42. Ograniczenie praw wierzyciela	237
Art. 43. Udziały	237
Art. 44. (<i>uchylony</i>)	241
Art. 45. Rozliczenie	241
Art. 46. Odesłanie	263
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe	266
Oddział 1. Przepisy ogólne	266
Art. 47. Umowy majątkowe małżeńskie	266
Art. 47 ¹ . Powołanie się na umowę wobec osób trzecich	270
Oddział 2. Wspólność majątkowa	273
Art. 48. Odesłanie	273
Art. 49. Rozszerzenie wspólności	275
Art. 50. Odpowiedzialność	277
Art. 50 ¹ . Ustanie wspólności	278
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa	279
Art. 51. Rozdzielność majątkowa	279
Art. 51 ¹ . Samodzielny zarząd	282
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków	283
Art. 51 ² . Stosowanie przepisów	283
Art. 51 ³ . Pojęcie dorobku	285
Art. 51 ⁴ . Żądanie wyrównania dorobków	288
Art. 51 ⁵ . Wyrównanie w razie śmierci	293
Rozdział III. Przymusowy ustrój majątkowy	294
Art. 52. Sądowe zniesienie wspólności	294
Art. 53. Ustanie przy ubezwłasnowolnieniu	308
Art. 54. Skutki separacji	310
Dział IV. Ustanie małżeństwa	311
Art. 55. Uznanie za zmarłego	311

Art. 56. Przesłanki rozwodu	315
Art. 57. Wina w rozwodzie	349
Art. 58. Wyrok rozwodowy	361
Art. 59. Nazwisko po rozwodzie	409
Art. 60. Obowiązek alimentacyjny	411
Art. 61. Odesłanie	429
Dział V. Separacja	431
Art. 61 ¹ . Przesłanki	431
Art. 61 ² . Separacja a rozwód	438
Art. 61 ³ . Zakres orzekania	441
Art. 61 ⁴ . Skutki separacji	442
Art. 61 ⁵ . (<i>uchylony</i>)	446
Art. 61 ⁶ . Zniesienie separacji	446
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo	447
Dział I. Przepisy ogólne	447
Art. 61 ⁷ . Pokrewieństwo	447
Art. 61 ⁸ . Powinowactwo	448
Dział Ia. Rodzice i dzieci	450
Rozdział I. Pochodzenie dziecka	450
Oddział 1. Macierzyństwo	450
Art. 61 ⁹ . Matka dziecka	450
Art. 61 ¹⁰ . Ustalenie macierzyństwa	452
Art. 61 ¹¹ . Powództwo o ustalenie macierzyństwa	456
Art. 61 ¹² . Zaprzeczenie macierzyństwa	457
Art. 61 ¹³ . Powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa	462
Art. 61 ¹⁴ . Legitymacja czynna dziecka	463
Art. 61 ¹⁵ . Powództwo po śmierci dziecka	464
Art. 61 ¹⁶ . Legitymacja prokuratora	465
Oddział 2. Ojcostwo	465
Art. 62. Dziecko z małżeństwa	465
Art. 63. Zaprzeczenie ojcostwa	474
Art. 64. Reprezentacja męża; terminy	477
Art. 65. Rozwinięcie	478
Art. 66. Legitymacja bierna	479
Art. 67. Obalenie domniemania	481
Art. 68. Rozwinięcie	490
Art. 69. Legitymacja czynna matki	493
Art. 70. Legitymacja czynna dziecka	494
Art. 71. Śmierć dziecka	495
Art. 72. Uznanie dziecka	495
Art. 73. Oświadczenie	498
Art. 74. Oświadczenie w razie niebezpieczeństwa	502
Art. 75. Uznanie dziecka poczętego	503
Art. 76. Pełnoletność dziecka	504
Art. 77. Oświadczenie konieczne do skutecznego uznania ojcostwa	505
Art. 78. Forma; termin	508
Art. 79. Odpowiednie stosowanie	513

Art. 80. Wady oświadczenia woli	514
Art. 81. Unieważnienie na żądanie dziecka	515
Art. 82. Legitymacja bierna	515
Art. 83. Śmierć dziecka	517
Art. 84. Sądowe ustalenie ojcostwa	518
Art. 85. Domniemanie ojcostwa pozamałżeńskiego	525
Art. 86. Legitymacja prokuratora	531
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi	533
Oddział 1. Przepisy ogólne	533
Art. 87. Wzajemna pomoc	533
Art. 88. Nazwisko dziecka	534
Art. 89. Rozwinięcie	536
Art. 89 ¹ . Nazwisko dziecka	537
Art. 90. Rozwinięcie	538
Art. 90 ¹ . Łączenie nazwisk	539
Art. 91. Pomoc rodzicom	540
Oddział 2. Władza rodzicielska	541
Art. 92. Okres	541
Art. 93. Podmioty	560
Art. 94. Rozwinięcie	562
Art. 95. Treść	563
Art. 96. Rozwinięcie	569
Art. 96 ¹ . Zakaz stosowania kar cielesnych	571
Art. 97. Wykonywanie	573
Art. 98. Reprezentacja dziecka	575
Art. 99. Ustanowienie kuratora	580
Art. 100. Pomoc organów państwowych	581
Art. 101. Zarząd majątkiem dziecka	590
Art. 102. Wyłączenia	599
Art. 103. Przeznaczenie dochodów	600
Art. 104. Inwentarz majątku	600
Art. 105. Skutki ustania zarządu	601
Art. 106. Zmiana orzeczenia	602
Art. 107. Ograniczenie władzy rodzicielskiej	604
Art. 108. Władza rodzicielska nad ubezwłasnowolnionym	614
Art. 109. Zarządzenia ograniczające	614
Art. 110. Zawieszenie	628
Art. 111. Pozbawienie	630
Art. 112. Forma orzeczenia	639
Art. 112 ¹ . Rodziny zastępcze	639
Art. 112 ² . Relacja do Państwa	642
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem	644
Art. 113. Osobista styczność z dzieckiem	644
Art. 113 ¹ . Zasady kontaktów z dzieckiem	650
Art. 113 ² . Ograniczenie kontaktów z dzieckiem	654
Art. 113 ³ . Zakaz kontaktów z dzieckiem	655
Art. 113 ⁴ . Skierowanie na terapię	656
Art. 113 ⁵ . Zmiana rozstrzygnięcia sądu	658

Art. 113 ⁶ . Odpowiednie stosowanie	659
Dział II. Przysposobienie	660
Art. 114. Przysposabiany	660
Art. 114 ¹ . Przysposabiający	663
Art. 114 ² . Przysposobienie zagraniczne	665
Art. 115. Przysposobienie wspólne	670
Art. 116. Zgoda współmałżonka	672
Art. 117. Orzeczenie	673
Art. 117 ¹ . Ponowne przysposobienie	678
Art. 118. Zgoda dziecka; wysłuchanie	682
Art. 119. Zgoda rodziców	684
Art. 119 ¹ . Przesłanki przysposobienia całkowitego	687
Art. 119 ² . Termin zgody rodziców	689
Art. 120. Zgoda opiekuna	690
Art. 120 ¹ . Osobista styczność	691
Art. 121. Przysposobienie pełne	694
Art. 121 ¹ . Przysposobienie pasierba	697
Art. 122. Nazwisko i imię	698
Art. 123. Władza rodzicielska	700
Art. 124. Przysposobienie niepełne	701
Art. 124 ¹ . Przysposobienie całkowite	703
Art. 125. Rozwiązanie przysposobienia	703
Art. 125 ¹ . Niedopuszczalność rozwiązania przysposobienia	718
Art. 126. Skutki rozwiązania	719
Art. 127. Legitymacja prokuratora	721
Dział III. Obowiązek alimentacyjny	722
Art. 128. Pojęcie; alimentacja krewnych	722
Art. 129. Kolejność	747
Art. 130. Były małżonek; separacja	751
Art. 131. Przysposobienie niepełne	751
Art. 132. Alimentacja w dalszej kolejności	753
Art. 133. Rodzice względem dziecka	757
Art. 134. Rodzeństwo	768
Art. 135. Zakres i przedmiot	769
Art. 136. Dobrowolne uszczuplenie majątku	787
Art. 137. Przedawnienie	791
Art. 138. Zmiana obowiązku	795
Art. 139. Wygaśnięcie	803
Art. 140. Regres	803
Art. 141. Roszczenia matki dziecka pozamałżeńskiego	808
Art. 142. Rozwinięcie	811
Art. 143. Dochodzenie z ustaleniem ojcostwa	813
Art. 144. Powinowaci	814
Art. 144 ¹ . Uchylenie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego	818
Tytuł III. Opieka i kuratela	823
Dział I. Opieka nad małoletnim	823
Rozdział I. Ustanowienie opieki	823
Art. 145. Przesłanki	823

Art. 146. Jednoosobowa i wspólna	825
Art. 147. Zarządzenia ochronne	825
Art. 148. Cechy dyskwalifikujące	826
Art. 149. Wskazania preferencyjne	828
Art. 150. (<i>uchylony</i>)	830
Art. 151. Dla kilku osób	830
Art. 152. Obowiązek objęcia	831
Art. 153. Forma i termin	831
Rozdział II. Sprawowanie opieki	832
Art. 154. Zasady	832
Art. 155. Odesłanie; nadzór sądu	832
Art. 156. Zezwolenia sądu	833
Art. 157. Ustanowienie kuratora	835
Art. 158. Informowanie rodziców przez opiekuna	836
Art. 159. Reprezentacja	836
Art. 160. Sporządzenie inwentarza	839
Art. 161. Zabezpieczenie kosztowności i gotówki	840
Art. 162. Wynagrodzenie opiekuna	841
Art. 163. Zwrot kosztów	844
Art. 164. Odpowiedzialność opiekuna	845
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	847
Art. 165. Zasady	847
Art. 166. Sprawozdania i rachunki	847
Art. 167. Kontrola sądowa	849
Art. 168. Zarządzenia nadzorcze	850
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	851
Art. 169. Przesłanki	851
Art. 170. Ustanie z mocy prawa	854
Art. 171. Sprawy pilne	855
Art. 172. Rachunek końcowy	855
Art. 173. Zwolnienie	856
Art. 174. Oddanie majątku	857
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	858
Art. 175. Odesłanie	858
Art. 176. Wskazania preferencyjne	860
Art. 177. Ustanie z mocy prawa	860
Dział III. Kuratela	861
Art. 178. Odesłanie	861
Art. 179. Odpłatność	864
Art. 180. Ustanie	867
Art. 181. Ubezwłasnowolnienie częściowe	868
Art. 182. Dziecko poczęte	871
Art. 183. Osoba niepełnosprawna	872
Art. 184. Osoba nieobecna	873
Indeks rzeczowy	877